DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

27. oktober 2005 *

I de forenede sager C-266/04 — C-270/04, C-276/04 og C-321/04 — C-325/04,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne (sag C-266/04 — C-270/04 og C-76/04) og af cour d'appel de Lyon (sag C-321/04 — C-325/04) (Frankrig) ved afgørelser af 5. april og 24. februar 2004, indleveret til Domstolen den 24., 25. og 29. juni 2004 samt den 27. juli 2004, i sagerne:

Distribution Casino France SAS, tidligere **Nazairdis SAS** (sag C-266/04),

Jaceli SA (sag C-267/04),

Komogo SA (sag C-268/04 og C-324/04),

Tout pour la maison SARL (sag C-269/04 og C-325/04),

Distribution Casino France SAS (sag C-270/04),

* Processprog: fransk.

Bricorama France SAS (sag C-276/04),

Distribution Casino France 3 SAS (sag C-321/04),

Société Casino France, der er indtrådt i rettighederne for **IMQEF SA**, der er indtrådt i rettighederne for **JUDIS SA** (sag C-322/04),

Dechrist Holding SA (sag C-323/04)

mod

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic),

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, K. Schiemann, som fungerende formand for Første Afdeling, og dommerne J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (refererende dommer), E. Juhász og M. Ilešič,

generaladvokat: C. Stix-Hackl
justitssekretær: ekspeditionssekretær L. Hewlett,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. juni 2005,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Nazairdis SAS, Jaceli SA, Komogo SA, Tout pour la maison SARL, Distribution Casino France SAS, Distribution Casino France 3 SAS, Société Casino France, der er indtrådt i rettighederne for IMQEF SA, der er indtrådt i rettighederne for JUDIS SA, og Dechrist Holding SA ved avocats E. Meier og C. Cassan

— Bricorama France SAS ved avocats B. Geneste, O. Davidson og C. Medina

— Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic) ved avocat R. Waquet

— den franske regering ved G. de Bergues og S. Ramet, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved C. Giolito, som befuldmægtiget,

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. juli 2005,

afsagt følgende

Dom

1 De præjudicielle spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 87 EF og artikel 88 EF.

2 Forelæggelserne er sket i en række sager, hvor lovligheden af den franske afgift til støtte for handel og håndværk er blevet anfægtet.

Nationale retsforskrifter

Afgiften til støtte for handel og håndværk

3 Artikel 3, stk. 2, i lov nr. 72-657 af 13. juli 1972 om foranstaltninger til fordel for visse kategorier af ældre handlende og håndværkere (JORF af 14.7.1972, s. 7419) indfører en afgift til støtte for handel og håndværk (herefter »TACA«).

4 TACA er en progressiv afgift, der betales direkte af detailhandlere, beliggende i Frankrig, som råder over et forretningsareal, der overstiger 400 m^2, og som har en årlig omsætning, der overstiger 460 000 EUR. Afgiftssatserne er progressive i forhold til den årlige omsætning pr. m^2.

5 På tidspunktet for de i hovedsagen foreliggende faktiske omstændigheder blev TACA opkrævet af Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (uafhængig, national pensionsforsikringsfond for selvstændige erhvervsdrivende og håndværkere) (herefter »Organic«).

Anvendelsen af provenuet fra TACA

Fratrædelsesgodtgørelse

6 I henhold til artikel 8-10 i lov nr. 72-657 er provenuet fra TACA bestemt til at finansiere en særlig kompenserende fratrædelsesstøtte til visse handlende og håndværkere.

7 Artikel 106 i lov nr. 81-1160 af 30. december 1981 (JORF af 31.12.1981, s. 3539) om finansloven for 1982, som ændret ved lov nr. 95-95 af 1. februar 1995 (JORF af 2.2.1995, s. 1742) og ved lov nr. 2002-1575 af 30. december 2002 (JORF af 31.12.2002, s. 22025), har erstattet denne særlige kompensationsstøtte med en fratrædelsesgodtgørelse. Den bestemmer:

»Handlende og håndværkere, der i mindst 15 år har været omfattet af pensionsforsikringsordningen for håndværks-, fremstillings- og handelsfagene, er efter ansøgning herom, såfremt deres midler ikke overstiger et loft, der fastsættes ved dekret, berettigede til at modtage støtte fra fonde under disse ordninger, når de er:

a. fyldt 60 år og indstiller enhver erhvervsaktivitet endeligt

[...]«

8 Artikel 6 i dekret nr. 82-307 af 2. april 1982 (JORF af 4.4.1982, s. 1035), som ændret ved dekret nr. 91-1155 af 8. november 1991 (JORF af 10.11.1991), fastsætter betingelserne for tildeling af fratrædelsesgodtgørelsen. Ifølge denne bestemmelse fastsætter den lokale kommission godtgørelsens størrelse inden for de rammer, der er fastsat ved ministeriel bekendtgørelse, ud fra »de forhold, der ligger til grund for den enkelte ansøgers situation, navnlig dennes indtægter og udgifter«.

9 Artikel 10 i ministeriel bekendtgørelse af 13. august 1996 (JORF af 29.8.1996, s. 12940), som ændret ved bekendtgørelse af 3. september 2001 om ændring af visse beløb angivet i franske franc til euroværdien (JORF af 11.9.2001, s. 14495), bestemmer, at »godtgørelsesbeløbet skal udgøre mellem 3 140 EUR og 18 820 EUR for en familie og mellem 2 020 EUR og 12 100 EUR for en enlig«.

Den øvrige anvendelse af TACA

10 Efter indførelsen af TACA er provenuet herfra steget betydeligt på grund af udvidelsen af markedsandelen for stordriftsdistribution og forøgelsen af forretningsarealerne for næringsdrivende i Frankrig.

11 Den overskydende del af provenuet fra TACA blev tildelt pensionsforsikringsordninger for selvstændigt erhvervsdrivende i håndværksfagene og selvstændigt erhvervsdrivende inden for fremstilling og handel hos Fonds d'intervention pour la sauvegarde de l'artisanat et du commerce (interventionsfonden til støtte for håndværk og handel) (herefter »Fisac«) og hos comité professionnel de la distribution des carburants (Brændstofdistributørernes erhvervskomité) (herefter »CPDC«).

— Anvendelse til pensionsforsikringsformål

12 Ved artikel 40-II i lov nr. 96-1160 af 27. december 1996 om finansiering af social sikring for 1997 (JORF af 29.12.1996, s. 19369) indsattes et stk. 6 i artikel L. 633-9 i lov om social sikring, hvoraf følger, at en del af provenuet fra TACA skal anvendes til at finansiere de grundlæggende pensionsforsikringsordninger for selvstændigt erhvervsdrivende i håndværksfagene og selvstændigt erhvervsdrivende inden for fremstilling og handel. Det omhandlede beløb fordeles mellem Organic og Caisse nationale d'assurances vieillesse des artisans (national pensionsforsikringsfond for håndværkere (herefter »Cancava«) i forhold til disses respektive underskud.

13 Det beløb, der afsættes fra TACA til forsikringsordningerne, fastsættes hvert år ved en tværministeriel bekendtgørelse.

14 Denne bestemmelse om finansiering af de grundlæggende pensionsforsikringsordninger blev ophævet ved artikel 35-IV i lov nr. 2002-1575.

— Anvendelse til fordel for Fisac

15 Artikel 2 i dekret nr. 95-1140 af 27. oktober 1995 om anvendelse af provenuet fra [TACA] (JORF af 29.10.1995, s. 15808) bestemmer, at en del af overskuddet af provenuet fra TACA skal indbetales på en særlig konto tilhørende Fisac.

16 Ifølge nævnte dekrets artikel 1 finansierer Fisac dels kollektive foranstaltninger, der har til formål at bevare og tilpasse handels- og håndværksfagene med henblik på at bevare erhvervsaktivitet i visse geografisk og fagligt bestemte områder og adgangen til samfundsnyttige tjenester i lokalområdet, dels foranstaltninger vedrørende overgang og omstrukturering af handels- og håndværksvirksomheder med en årlig omsætning, der er mindre end et beløb, der fastsættes ved bekendtgørelse af ministeren for handel og håndværk.

17 I henhold til dette dekrets artikel 8 »træffes beslutning om tildeling af støtte af ministeren for handel og håndværk efter høring af en kommission«, der er oprettet ved samme dekret.

— Anvendelse til fordel for CPDC

18 CPDC blev etableret ved dekret nr. 91-284 af 19. marts 1991 (JORF af 20.3.1991, s. 3874), som ændret ved dekret nr. 98-32 af 2. marts 1998 (JORF af 7.3.1998, s. 3515) og ved dekret nr. 2001-1048 af 12. november 2001 (JORF af 13.11.2001, s. 18016, herefter »dekret 91-284«). Ifølge artikel 2 i dekret nr. 91-284 skal CPDC udføre følgende opgaver:

»1. udarbejde og gennemføre handlingsplaner for omstrukturering af distributionsnettet for brændstof, forbedring af dettes produktivitet, modernisering af dets forhold for så vidt angår markedsføring og administration og opretholde et afbalanceret udbud af tjenester på hele det nationale område

2. tilbyde sin assistance til interesserede virksomheder med henblik på at fremme gennemførelsen af de vedtagne planer og foretage nødvendige studier til dette formål

3. samle oplysninger til støtte for ovennævnte opgaver og udbrede dem inden for erhvervet«.

19 Samme dekrets artikel 8 bestemmer, at underretning om beslutninger hidrørende fra CPDC, der træffes af denne komités bestyrelse, tilgår commissaire du gouvernement og contrôleur d'État og træder i kraft, såfremt ingen af disse sidstnævnte nedlægger veto inden for en frist på 15 dage.

20 Dekret 98-132 øgede CPDC's midler ved at supplere fondens indtægter med en del af overskuddet fra TACA. Til det formål ændrede dekretet artikel 9 i dekret 91-284 ved at tilføje et litra g), der bestemmer, at »loftet for de midler, der i forbindelse hermed afsættes til brændstofdistributørernes erhvervskomité, hvert år fastsættes ved en fælles bekendtgørelse udstedt af industriministeren, ministeren for handel og håndværk og budgetministeren«.

Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

21 Den 11. april 2001 stævnede de sagsøgende selskaber i hovedsagen i sagerne C-321/04 og C-325/04 begge Organic for tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne. Disse sager havde til formål at opnå tilbagebetaling af de beløb, sagsøgerne havde betalt i form af TACA i løbet af årene 1999 og/eller 2000. De var af

den opfattelse, at TACA var blevet indført i strid med bestemmelserne i artikel 87, stk. 1, EF og artikel 88, stk. 3, EF.

22 Ved domme af 27. januar 2003 frifandt tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne de sagsøgte. Sagsøgerne i hovedsagerne indgav herefter appeller til cour d'appel de Lyon.

23 Den 7. april 2003 anlagde sagsøgeren i hovedsagen i sag C-276/04 sag ved tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne mod Organic med henblik på at opnå tilbagebetaling af de beløb, denne havde betalt i form af TACA for årene 2000-2002.

24 Den 11. april 2003 indbragte sagsøgerne i hovedsagen i sagerne C-266/04 — C-270/04 fem forskellige søgsmål mod Organic for ovennævnte retsinstans med det formål at opnå tilbagebetaling af de beløb, de havde betalt i form af TACA i løbet af året 2001.

25 De forelæggende retsinstanser er i tvivl om, hvorvidt TACA blev indført i strid med artikel 87, stk. 1, EF og artikel 88, stk. 3, EF.

26 Derfor har cour d'appel de Lyon ved afgørelser af 24. februar 2004 (sag C-321/04 — C-325/04) besluttet at udsætte sagerne og anmode Domstolen om at »tage stilling til, hvorvidt den hos [sagsøgerne] opkrævede [TACA] kan kvalificeres som statsstøtte i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 87 EF eller ej«.

27 Ved afgørelser af 5. april 2004 (sag C-266/04 — C-270/04 og C-276/04) har tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne besluttet at udsætte sagerne og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 87 EF fortolkes således, at den offentlige støtte, Frankrig har ydet inden for rammerne af henholdsvis CPDC [...], og Fisac [...] som fratrædelsesgodtgørelse til håndværkere og næringsdrivende samt som tilskud til pensionsforsikringsordningerne for selvstændige erhvervsdrivende inden for industri og handel og for selvstændige erhvervsdrivende inden for håndværkene, udgør statsstøtte?«

28 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 24. september 2004 er disse sager blevet forenet.

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

29 Det fremgår af artikel 88, stk. 3, EF, at Kommissionen skal underrettes om enhver påtænkt indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger. Er Kommissionen af den

opfattelse, at det påtænkte er uforeneligt med fællesmarkedet, iværksætter den uopholdeligt den i artikel 88, stk. 2, EF fastsatte fremgangsmåde. Den pågældende medlemsstat må ikke gennemføre de påtænkte foranstaltninger, før den nævnte fremgangsmåde har ført til endelig beslutning.

30 En støtteforanstaltning i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 87, stk. 2, EF, der iværksættes i strid med de betingelser, der følger af artikel 88, stk. 3, EF, er ulovlig (jf. dom af 21.11.1991, sag C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires og Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, Sml. I, s. 5505, præmis 17). Det påhviler de nationale domstole at beskytte borgernes rettigheder i tilfælde af, at de nationale myndigheder tilsidesætter forbuddet mod at gennemføre støtten, idet de skal drage alle konsekvenser heraf i henhold til national ret for så vidt angår både gyldigheden af de retsakter, der er udstedt til gennemførelse af de omhandlede støtteforanstaltninger, og tilbagesøgningen af den finansielle støtte, der er tildelt (jf. dom af 27.11.2003, forenede sager C-34/01 — C-38/01, Enirisorse, Sml. I, s. 14243, præmis 42).

31 Selv om forelæggelseskendelserne — som generaladvokaten med rette har anført i punkt 29-33 i forslaget til afgørelse — kun indeholder begrænset information om hovedsagens retlige og faktiske baggrund, følger det klart af disse kendelser, at procedurerne ved de nationale domstole alle vedrører krav om tilbagebetaling af beløb, der er betalt i form af TACA.

32 Det fremgår endvidere af de til Domstolen fremsendte dokumenter, at sagsøgerne i hovedsagerne for de nationale domstole har gjort gældende, at TACA er retsstridig, da der foreligger en forbindelse mellem denne og den støtte, der er ydet i strid med artikel 87, stk. 1, EF og artikel 88, stk. 3, EF.

33 Under disse omstændigheder vedrører de præjudicielle spørgsmål i det væsentlige problemet om, hvorvidt artikel 87, stk. 1 EF og artikel 88, stk. 3, EF udelukker opkrævning af en afgift såsom TACA.

34 Det følger af fast retspraksis, at afgifter ikke omfattes af anvendelsesområdet for traktatens bestemmelser om statsstøtte, medmindre de udgør den måde, hvorved en støtteforanstaltning finansieres, således at afgifterne er en integrerende del af denne foranstaltning (dom af 13.1.2005, sag C-174/02, Streekgewest, Sml. I, s. 85, præmis 25).

35 Såfremt en afgift faktisk udgør en del af en støtteforanstaltning i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 87, stk. 1, EF, påvirker de nationale myndigheders tilsidesættelse af de forpligtelser, der følger af artikel 88, stk. 3, EF, ikke blot støtteforanstaltningens lovlighed, men også lovligheden af den afgift, der finansierer støtteforanstaltningen (jf. Enirisorse-dommen, præmis 43-45).

36 Det bør derfor undersøges, om en afgift såsom TACA kan betragtes som en del af en eller flere af støtteforanstaltningerne på den i ovennævnte retspraksis omhandlede måde.

37 De påståede støtteforanstaltninger, som omtvistes for de nationale domstole, og som, ifølge disse domstole, kan påvirke TACA's lovlighed i forhold til traktatbestemmelserne om statsstøtte, består dels af den fritagelse for TACA, som indrømmes detailhandlere, hvis forretninger har en overflade på mindre end 400

m^2, eller som har en årsomsætning på mindre end 460 000 EUR (herefter »de små forretningsarealer«), dels af de forskellige foranstaltninger, der finansieres af TACA.

38 De forskellige foranstaltninger bør undersøges hver for sig.

De små forretningsarealers fritagelse for TACA

39 Sagsøgerne i hovedsagerne gør gældende, at den fritagelse for TACA, som tilkommer små forretningsarealer, udgør støtte i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 87, stk. 1, EF. Det drejer sig om en selektiv fordel, der finansieres med statslige midler, og som kan antages at indebære en konkurrencehindring og en hindring for samhandelen mellem medlemsstaterne. Afgiften udgør sammen med fritagelsen et hele, der ikke kan opdeles, hvilket betyder, at afgiften udgør en integrerende del af støtten.

40 Det bemærkes i denne forbindelse, at der, for at det kan antages, at en afgift udgør en integrerende del af en støtteforanstaltning, skal bestå en tvungen forbindelse mellem afgiften og støtten i henhold til den relevante nationale lovgivning, således at afgiftsprovenuet nødvendigvis anvendes til at finansiere støtten. Såfremt der er en sådan forbindelse, har afgiftsprovenuet direkte indvirkning på støttens størrelse og dermed på bedømmelsen af denne støttes forenelighed med fællesmarkedet (jf. Streekgewest-dommen, præmis 26).

41 Der foreligger imidlertid ingen tvungen forbindelse mellem en afgift og den fritagelse for afgiften, som tilkommer en kategori af virksomheder. Anvendelsen af en afgiftsfritagelse og dens rækkevidde afhænger således ikke af den nævnte afgifts provenu (jf. Streekgewest-dommen, præmis 28).

42 Derfor har Domstolen fastslået, at virksomheder, der skal betale en afgift, ikke kan unddrage sig betaling under henvisning til, at den fritagelse, der gælder for andre virksomheder, er statsstøtte (jf. dom af 20.9.2001, sag C-390/98, Banks, Sml. I, s. 6117, præmis 80).

43 Heraf følger, at selv hvis det antages, at afgiftsfritagelsen af små forretningsarealer udgør statsstøtte i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 87, stk. 1, EF, påvirkes lovligheden af TACA ikke af støttens eventuelle retsstridighed.

44 Det følger således af det ovenstående, at den omstændighed, at små forretningsarealer fritages for TACA, eventuelt er retsstridigt, ikke kan påvirke lovligheden af selve afgiften, hvilket indebærer, at de virksomheder, der er pligtige at betale TACA, ikke kan påberåbe sig den eventuelle ulovlighed for de nationale domstole med henblik på at undgå at betale nævnte afgift eller for at opnå tilbagebetaling heraf.

De forskellige anvendelsesområder for provenuet fra TACA

45 Ifølge sagsøgerne i hovedsagerne udgør alle de formål, som provenuet fra TACA anvendes til, statsstøtte i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i artikel 87, stk. 1, EF, som er ydet i strid med artikel 88, stk. 3, EF.

46 Imidlertid skal det bemærkes, at for så vidt angår hovedsagerne, der alle vedrører krav om tilbagebetaling af afgifter, som hævdes at være retsstridige i henhold til artikel 87, stk. 1, EF og artikel 88, stk. 3, EF, er spørgsmålet om, hvorvidt de forskellige af TACA finansierede foranstaltninger udgør statsstøtte, alene relevant, i det omfang det er godtgjort, at der foreligger en tvungen forbindelse mellem afgiften og de omhandlede foranstaltninger (jf. Streekgewest-dommen, præmis 26).

47 Ifølge sagsøgerne i hovedsagerne foreligger der en sådan tvungen forbindelse mellem TACA og de foranstaltninger, der er finansieret af denne afgift. Provenuet fra TACA kommer ikke statskassen til del. Derimod fremgår det udtrykkeligt af den lovgivning, hvorved TACA blev indført, at den har til formål at finansiere støtte til visse kategorier af handlende, der befinder sig i et konkurrenceforhold med de afgiftspligtige.

48 Hvad for det første angår fratrædelsesgodtgørelsen (jf. denne doms præmis 6-9) skal det konstateres, at finansieringen af denne foranstaltning i henhold til den omhandlede nationale lovgivning er sikret ved TACA. I modsætning til, hvad sagsøgerne i hovedsagen gør gældende, er det ifølge den nationale lovgivning imidlertid ikke klart, at der foreligger en tvungen forbindelse mellem TACA og fratrædelsesgodtgørelsen.

49 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at størrelsen på den fratrædelsesgodtgørelse, som tildeles handlende og håndværkere, der endeligt ophører med deres virksomhed — som anført i denne doms præmis 9 — »udgør mellem 3 140 EUR og 18 820 EUR for en husholdning og mellem 2 020 EUR og 12 100 EUR for en enlig«. Det godtgørelsesbeløb, der faktisk udbetales, afhænger ikke af afgiftsprovenuet, men er i overensstemmelse med artikel 6 i dekret nr. 82-307 fastsat »af den lokale kommission« inden for de rammer, der er fastsat ved ministeriel bekendtgørelse, ud fra »de forhold, der ligger til grund for den enkelte ansøgers situation, navnlig dennes indtægter og udgifter«.

50 Den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning adskiller sig fra den, der gav anledning til dommen af 25. juni 1970, Frankrig mod Kommissionen (sag 47/69, Sml. 1970, s. 73, org.ref.: Rec. s. 487, præmis 20), som bestemte, at den støtte, som den hjemlede, skulle stige »i forhold til stigningen i de beløb, afgiften indbringer«.

51 På samme vis havde provenuet fra afgiften i henhold til den nationale lovgivning, der gav anledning til ovennævnte Enirisorse-dom, direkte indflydelse på størrelsen af den økonomiske fordel, som blev ydet. I den sag foreskrev lovgivningen udtrykkeligt, at to tredjedele af afgiftsprovenuet skulle overføres til en bestemt havnevirksomhed.

52 Derimod findes der i hovedsagerne ingen forbindelse mellem provenuet fra TACA og størrelsen på den fratrædelsesgodtgørelse, som tildeles handlende og håndværkere, der endeligt indstiller deres virksomhed. Den omhandlede nationale lovgivning bestemmer, uafhængigt af afgiftsprovenuet, at størrelsen på fratrædelsesgodtgørelsen skal ligge mellem et mindste- og et størstebeløb. Det tilkommer således den lokale kommission at fastsætte størrelsen på fratrædelsesgodtgørelsen alene under hensyntagen til de berørte handlendes og håndværkeres personlige situation. Eftersom provenuet fra TACA ikke har indvirkning på størrelsen af den fordel, der kommer handlende og håndværkere til del i form af fratrædelsesgodtgørelse,

foreligger der ikke en tvungen forbindelse — i den i denne doms præmis 40 citerede retspraksis' forstand — mellem TACA og fratrædelsesgodtgørelsen.

53 Under disse omstændigheder har godtgørelsens eventuelle retsstridighed i forhold til traktatens bestemmelser om statsstøtte ikke indvirkning på spørgsmålet om, hvorvidt TACA er lovlig.

54 Hvad dernæst angår anvendelsen af en del af provenuet fra TACA til finansiering de grundlæggende pensionsforsikringsordninger for selvstændigt erhvervsdrivende i håndværksfagene og selvstændigt erhvervsdrivende inden for fremstilling og handel (jf. denne doms præmis 12-14) skal det konstateres, at de begunstigede fonde (Organic og Cancava) forestår forvaltningen af en grundlæggende socialsikringsordning, der bygger på solidaritet. Da den af fondene udøvede virksomhed ikke udgør økonomisk aktivitet (dom af 16.3.2004, forenede sager C-264/01, C-306/01, C-354/01 og C-355/01, AOK-Bundesverband m.fl., Sml. I, s. 2493, præmis 47), er finansieringen af denne virksomhed ikke omfattet af artikel 87, stk. 1, EF.

55 Under alle omstændigheder følger det ikke af de omhandlede bestemmelser, at der er nogen form for tvungen forbindelse mellem TACA og pensionsforsikringsordningerne for håndværkere og handlende. I henhold til artikel 40-II i lov nr. 96-1160 fastsættes det beløb, der hvert år afsættes fra TACA til forsikringsordningerne, af vedkommende ministre ved fælles bekendtgørelse. Under hensyn til disse ministres skønsmæssige beføjelse kan det ikke lægges til grund, at provenuet fra TACA har direkte indvirkning på størrelsen af den fordel, som ydes til de omhandlede fonde (jf. dom af 13.1.2005, sag C-175/02, Pape, Sml. I, s. 127, præmis 16). Det fremgår i øvrigt af de dokumenter, der er indgivet til Domstolen, at de beløb, der er tildelt Organic og Cancava, hvert år uændret er fastsat til 45 730 000 EUR uafhængigt af provenuet fra TACA.

56 Endelig foreligger der ifølge sagsakterne indgivet til Domstolen ikke nogen tvungen forbindelse mellem TACA og de foranstaltninger, der er finansieret af Fisac (jf. denne doms præmis 15-17) og CPDC (jf. denne doms præmis 18-20). Den skønsmæssige beføjelse, der tilkommer såvel Fisac og CPDC som vedkommende ministre i medfør af henholdsvis artikel 8 i dekret nr. 95-1140 og artikel 4 i dekret nr. 91-284 om tildeling af midler, der hidrører fra provenuet fra TACA, udelukker, at der skulle foreligge en sådan forbindelse (jf. Pape-dommen, præmis 16).

57 Selv hvis de af Fisac og CPDC finansierede foranstaltninger således kunne kvalificeres som statsstøtte, ville denne støttes eventuelle retsstridighed ikke kunne påvirke spørgsmålet om lovligheden af TACA i henhold til traktatens bestemmelser om statsstøtte.

58 Det følger af de ovenstående betragtninger, at artikel 87, stk. 1, EF og artikel 88, stk. 3, EF bør fortolkes således, at de ikke er til hinder for opkrævning af en afgift som TACA.

Sagsomkostningerne

59 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for de forelæggende retter, tilkommer det disse at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, der er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 87, stk. 1, EF og artikel 88, stk. 3, EF skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for opkrævning af en afgift som den franske afgift til støtte for handel og håndværk.

Underskrifter